

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen Etelä-Euran palveluverkkoselvitys / Kuntamaisema Oy

850/12.00.00/2020, 602/02.08.00/2019, 148/00.00.01/2019

Khall 02.03.2020 § 49

Euran kunnanhallitus päätti 19.8.2019 (§ 251) osana vakauttamisohjelmatyötä hankkia erillisen selvityksen varhaiskasvatuksen ja vanhustenhuollon toiminnan tehostamiseksi. Palveluiden ja talouden vakauttamistyöryhmä hyväksyi 8.10.2019 kunnanjohtajan ehdotuksen Euran kunnan perusopetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden toiminnan ja talouden analyysin hankinnasta Kuntamaisema Oy:ltä 4.10.2019 annetun tarjouksen mukaisena.

Selvitys koski Kauttuan päiväkodin toiminnan ja talouden selvitystä, kunnan keskusta-alueen uuden päiväkodin toimintamallia (päiväkoti Euranrinkilä) sekä Etelä-Euran koulu- ja päiväkotipalveluiden palveluverkkoselvitystä. Etelä-Euraa koskeva selvitys on valmistunut helmikuun 2020 aikana. Selvitys esiteltiin valtuustolle ja sivistyslautakunnalle 10.2.2020.

Kuntamaisema Oy:n selvitys koskee Etelä-Euran alueella Hinnerjoen ja Honkilahden alakouluja, sekä Honkilahden ja Joentiu'un päiväkotia. Selvitys on laadittu vuoden 2018 tilinpäätöksen tietoja käyttäen. Selvityksessä käytetyt toiminnan tiedot on kerätty kunnalta. Selvityksen tavoitteena on muodostaa kuva Etelä-Euran alueen päiväkotia- ja perusopetuspalveluiden kustannustehokkuudesta sekä luoda vaihtoehtoisia palveluverkkomalleja alueen palveluiden järjestämiseksi.

Euran väkiluku on laskenut melko tasaisesti viime vuosina. Tilastokeskuksen uuden ennusteen mukaan väestön väheneminen kiihtyy. Ennusteen mukaan väkiluku jää alle 10.000 asukkaan vuonna 2035. Väkiluku on pienentynyt noin 14.000 asukkaasta alle 12.000 asukkaaseen 1970-luvulta lähtien. Yli 65-vuotiaiden määrä on tuplaantunut 1.600 asukkaasta noin 3.200 asukkaaseen ja työikäisten määrä on samalla pienentynyt 9.300 asukkaasta 6.500 asukkaaseen. Väkiluvun lasku ja ikärakenteen muutos vaikuttavat niin kunnan palveluiden kysyntään erityisesti lasten ja nuorten palveluiden osalta. Toisaalta väestön ikääntyminen luo painetta sosiaali- ja terveyspalveluihin. Kunnan palvelurakennetta ja palveluverkkoa tuleekin tarkastella kriittisesti palvelutarpeiden muuttuessa.

Laaditussa selvityksessä on muodostettu kolme vaihtoehtoista mallia:

1. Etelä-Euran alueen koulu- ja päiväkotiverkkoon ei tehdä muutoksia
2. Etelä-Euran alueen päiväkotia- ja perusopetuspalvelut keskitetään Hinnerjoelle
3. Etelä-Euran alueen päiväkotia- ja perusopetuspalvelut keskitetään Honkilahdelle.

Esitetyissä vaihtoehdoissa lähdetään siitä, että perusopetuksesta ja varhaiskasvatuksesta muodostetaan yksi ja yhteinen oppimiskeskus. Vaihtoehtona olisi voinut esittää myös sellaista rakennetta, jossa yhteinen koulu on toisella (Honkilahdessa tai Hinnerjoella) ja yhteinen päiväkotia toisella kylällä (Hinnerjoella tai Honkilahdessa). Sellaista vaihtoehtoa ei kuvattu, mikä

oli vuonna 2018 palveluverkkolinjauksen ajatuksena. Siinä sekä Honkilahteen että Hinnerjoelle olisi muodostettu oppimiskeskukset eli perusopetus ja varhaiskasvatus olisivat olleet samassa pihapiirissä.

Nyt tehdyssä palveluverkkoselvityksessä lähdetään siitä, että koulu- ja varhaiskasvatuspalveluista vapautuvat tilat ovat tasearvoltaan sivistystoimen kustannuserä, vaikka vapautuvista tiloista voisi olla saatavissa myyntituloa tai ne olisi osoitettavissa kunnan muuhun toimintaan. Tämä on selvityksessä johtanut siihen, että Honkilahtelle keskitetyssä oppimiskeskusvaihtoehdossa yhtenä kustannuseränä on Hinnerjoen koulun noin 120.000 euron tasearvo. Vastaavasti Hinnerjoen vaihtoehdossa kustannukseksi on otettu Honkilahden koulun kiinteistön 500.000 euron tasearvo.

Selvityksessä ei ole otettu huomioon vapautuvien tilojen tosiasiallista tilannetta tai arviota niiden jatkokäytöstä. On todennäköistä, ettei kummassakaan vaihtoehdossa luovuta nykyisistä koulutiloista vaan niihin voidaan keskittää kylällä olevia muita kunnallisia palveluja. Esim. keskitettäessä koulu- ja varhaiskasvatuspalvelut Honkilahteen, tulisi Hinnerjoen koulun säilyttäminen kunnan käytössä todennäköiseksi, koska tiloissa on liikuntatilat ja vapautuviin tiloihin voitaisiin siirtää kirjasto, äitiys- ja lasten- sekä seniorineuvola sekä nuorisotila yksityisistä vuokratiloista. Lähes vastaavaan voitaisiin pyrkiä Honkilahtessa. Honkilahti on kuitenkin mitä todennäköisemmin kaikissa vaihtoehdoissa parempi sijoituspaikka koululle kuin Hinnerjoen nykyinen koulu johtuen Honkilahden koulun nykyaikaisemmista ja toimivammista opetustiloista ja entisen Kutin koulun tiloissa toimivan erityiskouluyksikön tarpeista.

Uudisrakentamiselta voitaisiin mahdollisesti säästyä, jos koulupalvelut keskitettäisiin Honkilahteen ja varhaiskasvatuspalvelut Hinnerjoelle. Tämän vaihtoehdon kustannusvaikutuksia ei ole palveluverkkoselvityksessä esitetty. Siinä ei ole myöskään kuvattu tai eritelty yhden yhteisen oppimiskeskuksen taloudellisia etuja suhteessa em. vaihtoehtoon. Keskitämisen taloudelliset edut ovat kuitenkin ilmeiset.

Koulukuljetusten huomiotta jättäminen ei ole aivan samantekevää, koska ajopuu vaihtoehtoon nähden niiden määrä kasvaa suurelta osin Honkilahden oppimiskeskusmallissa, koska kaikki Hinnerjoen oppilaat kuljetetaan Honkilahteen, kun tällä hetkellä valtaosa Hinnerjoen oppilaista ei ole koulukuljetusten piirissä. Kuljetuskustannusten vaikutus Honkilahden ja Hinnerjoen vaihtoehtojen välillä on huomattavasti vähäisempi.

Em. seikkoja huomioimatta palveluverkkoselvityksen vaihtoehtojen aiheuttamat kumulatiiviset kustannukset olisivat 15 toimintavuoden (2020 - 2035) aikana seuraavat:

Malli 1 Ajopuu	19,7 Me
Malli 2 Keskitäminen Hinnerjoelle	16,7 Me
Malli 3 Keskitäminen Honkilahteen	15,3 Me

Oppimiskeskuksen keskitäminen Hinnerjoelle nykyisen mallin sijaan toisi 15 vuodessa kolmen miljoonan euron kumulatiivisen säästön eli 200.000 euroa vuodessa. Vastaava keskitys Honkilahteen toisi nykymalliin verrattuna 4,4 miljoonan säästöt eli 293.000 euroa vuodessa. Honkilahden malli

olisi selvityksen mukaan 15 vuoden aikana kaikkiaan 1,4 miljoonaa euroa Hinnerjoen mallia edullisempi (= 93.000 euroa/vuosi).

Palvelujen keskittämisen ajankohtaa ei ole selvityksessä erityisemmin haarukoitu. Kustannusvertailuissa on lähdetty vuosista 2020 ja 2022. Joutuisalakin valmistelulla ja päätöksenteolla muutos olisi mahdollinen aikaisintaan lukuvuoden 2022 alusta lukien. Toimintojen siirrot voidaan tehdä vaihteittain lapsi- ja oppilasmäärät, tilojen remonttitarpeet ja -aikataulut sekä nykyisten tilojen käytettävyys huomioiden.

Valmistelussa on vähintään kaksi vaihtoehtoa; annetaan sivistyspalvelujen tehtäväksi käynnistää välittömästi Etelä-Euran varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnitelma Mallin 3 pohjalta (keskittäminen Honkilahteen) tai pyydetään Kuntamaisema Oy:ltä 1 - 3 uutta palveluverkkovaihtoehtoa ja kustannusten tarkennusta em. tilojen arvostukseen ja koulukuljetuskustannuksiin liittyen.

Prosessin nopeuttamiseksi em. lisäselvitykset voidaan pyytää Kuntamaisema Oy:ltä myös siinä vaiheessa, kun konkretisoidaan palveluverkkomallin sisältöjä erityisesti tilojen uudesta käytöstä ja kun kuntalaisia ja palvelujen käyttäjiä osallistetaan valmisteluun.

Hallintosäännön 23 § mukaan kunnanhallituksen tehtävänä on kunnan yleisen toimintaympäristön seuranta ja arviointi sekä tilanteeseen reagointi strategisessa suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Palveluiden ja talouden vakauttamistyöryhmä käsittelee analyysia Etelä-Euran tilanteesta 27.2.2020.

Kuntamaisema Oy:n selvitys on esityslistan oheismateriaalina.

Valmistelu ja lisätiedot: Hallintojohtaja Kari Kankaanranta, puh. 044 422 4020.

Ehdotus

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus antaa sivistyspalveluiden tehtäväksi käynnistää Etelä-Euran perusopetuksen kouluverkkouudistuksen ja varhaiskasvatuksen palvelurakennemuutoksen Kuntamaisema Oy:n tekemän palveluverkkoselvityksen pohjalta. Valmistelussa huomioidaan seuraavat tekijät:

- kuntalaisten ja osallisten kuulemisen tulee olla aitoa ja vaikuttavaa. Uudistustyö käynnistetään Hinnerjoella ja Honkilahdessa järjestettävillä yleisötilaisuuksilla

- arvioitavaksi tulevat myös muut Etelä-Eurassa tuotettavat kunnalliset palvelut ja niiden sijoittelu

- yksityiskohtaisten esitysten valmistuttua tehdään tarkemmat taloudelliset ja toiminnalliset vaikuttavuusarviot

- kunnan johtoryhmä koordinoi valmistelua kunnallisen palvelutuotannon järjestämisestä ja sijoittumisesta Etelä-Euraan

- kunnanhallitus toimii uudistuksen ohjausryhmänä ja sitä informoidaan kuukausittain valmistelutyön etenemisestä
- valmistelussa tähdätään siihen, että palvelut ja niiden sijoittuminen olisivat kokonaisuudessaan valmiina 1.8.2022, mutta uudistuksia voidaan toteuttaa vaiheittain vuodesta 2021 lukien.

Kunnanjohtajan sijaisen kokouksessa tekemä muutettu päätösehdotus: Kunnanhallitus antaa sivistyspalveluiden tehtäväksi käynnistää Etelä-Euran perusopetuksen kouluverkkouudistuksen ja varhaiskasvatuksen palvelurakennemuutoksen. Valmistelussa voidaan hyödyntää Kuntamaisema Oy:n tekemää palveluverkkoselvitystä, niin että valmistelussa huomioidaan tasapuolisesti kaikki vaihtoehdot. Lisäksi valmistelussa huomioidaan seuraavia tekijöitä:

- kuntalaisten ja osallisten kuulemisen tulee olla aitoa ja vaikuttavaa. Uudistustyö käynnistetään Hinnerjoella ja Honkilahdessa järjestettävillä yleisötilaisuuksilla
- arvioitavaksi tulevat myös muut Etelä-Eurassa tuotettavat kunnalliset palvelut ja niiden sijoittelu
- yksityiskohtaisten esitysten valmistuttua tehdään tarkemmat taloudelliset ja toiminnalliset vaikuttavuusarviot
- kunnan johtoryhmä koordinoi valmistelua kunnallisen palvelutuotannon järjestämisestä ja sijoittumisesta Etelä-Euraan
- kunnanhallitus toimii uudistuksen ohjausryhmänä ja sitä informoidaan kuukausittain valmistelutyön etenemisestä
- valmistelussa tähdätään siihen, että palvelut ja niiden sijoittuminen olisivat kokonaisuudessaan valmiina 1.8.2022, mutta uudistuksia voidaan toteuttaa vaiheittain

Päätös

Kunnanhallitus:
Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnanjohtajan sijaisen kokouksessa tekemän muutetun päätösehdotuksen.

Lisäksi kunnanhallitus merkitsi tiedoksi Hinnerjoen vanhempainyhdistyksen Rinnonmäen Remmi ry:n vetoituksen Hinnerjoen koulun ja päiväkodin puolesta (1.3.2020).

Pöytäkirjamerkintä: Varhaiskasvatuspäällikkö Pauliina Virta poistui kokouksesta ko. asiakohdan käsittelyn jälkeen kello 16:44.